

Pridjevskim sintagmama s infinitivom, odn. s infinitivu konkurentnom vezom *da*+prezent (model D u tablici) autorica posvećuje malo prostora, svega jednu stranicu (175). S pravom, jer je taj model, u poredbi sa stanjem u ostalim u studiji proučavanim jezicima, uistinu rijedak i, k tomu, ograničen na sr.r.jd. pridjevâ, zbog čega se uglavnom i promatra drugačije od ostalih modela, kao leksičko-gramatička značajka.

Studija Tatjane Mološnjaje „Pridjevske sintagme u slavenskim i balkanskim jezicima” pruža niz korisnih spoznaja o morfološkoj strukturi i semantici ovog odsječka sintaktičke problematike u slavenskom i rumunjskom standardnom jeziku bivajući tako uspješnim nastavkom autoričina proučavanja imenskih sintagmi (”Substantivnye slovosocetania v slavjanskih jazykah”, Moskva, 1975).

A kako je među tim spoznajama i onih što su na korist proučavanju pridjevskih sintagmi hrvatskih i srpskih, vrijedno je upoznati i nas s ovom knjigom.

S a ž e t a k

Marko Samardžija, Filozofski fakultet, Zagreb

UDK 801.563:801.23:802.2:808.62, stručni članak, primljen za tisak 4. lipnja 1986.

About Adjective Phrases

The author gives a review of the book „Adjective Phrases in the Slavic and Balcanic Languages” by T. N. Moloshnaia /Mološnjaja/ with special emphasis on the situation in the Croatian literary language.

O KONTRASTIVNOJ ULOZI ZVUČNOSTI KRAJNJIH SUGLASNIKA

Stanimir Rakić

U dva članka pokazao sam da krajnji zvučni suglasnik ima vrlo ograničenu raspodelu u sh jeziku.¹ Radi provere toga stava možemo sada da razmotrimo i kontrastivnu ulogu zvučnosti na kraju reči. U ovom prilogu se na osnovu statistike, rađene prema *Hrvatsko ili srpsko – talijanskom rječniku* Deanovića i Jerneja (1982), pokazuje da zvučnost ima kontrastivnu ulogu u većem broju jednosložnih reči; u višesložnim rečima takva uloga zvučnosti se znatno ređe ostvaruje. Ova okolnost je svakako u vezi sa činjenicom da su akcentovani slogovi prosečno duži od neakcentovanih,² i da zato zvučnost ima vremena da se razvije.

¹ *Raspodjela deklinacija i uslovi krajnjeg obezvučavanja u srpskohrvatskom jeziku*. Književni jezik, 13/2, Sarajevo, 1984, str. 69–74; *O raspodeli krajnjeg zvučnog suglasnika u srpskohrvatskom jeziku*, Jezik, 33, Zagreb, 1985, str. 45.–47.

Za čitaoce koji nisu čitali te članke ponavljam pomenuto pravilo: „Krajnji suglasnik može biti zvučan samo u jednosložnim rečima, u rečima čiji je poslednji slog dug, ili u složenicama čiji je drugi elemenat jednosložan.”

² Usp. A. Peco, *Osnovi akcentologije srpskohrvatskoga jezika*, Beograd, 1980, str. 14.

U narednom delu članka navodim prema Deanoviću i Jerneju minimalne parove za svaki zvučni suglasnik posebno.

- a) Za suglasnik *b*: *šf̂ab* – *šf̂ap*, *kōb* – *kōp*, *sn̂db* – *sn̂dp*, *sf̂ub* – *sf̂up*, *kūb* – *kūp*.
 b) Za suglasnik *d*: *ml̂ād* – *ml̂āt*, *rād* – *rāt*, *sād* – *sāt*, *lēd* – *lēt*, *plēd* – *plēt*, *mēd* – *mēt*, *pēd* – *pēt*, *kōd* – *kōt*, *plōd* – *plōt*, *kr̂d* – *kr̂t*, *ćūd* – *ćūt*, *pōd* – *pōt*, *žūd* – *žūt*, *prūd* – *prūt*, *sklād* – *sklāt*, *kād* – *kāt*.
 c) Za suglasnik *d̂*, ima samo par *cîjed* – *cîjeć*.
 d) Za suglasnik *dž* nema minimalnih parova.
 e) Za suglasnik *g*: *tr̂ag* – *tr̂ak*, *bēg* – *bēk*, *bōg* – *bōk*, *rōg* – *rōk*, *pōdvīg* – *pōdvīk*, *sr̂g* – *sr̂k*, *str̂ug* – *str̂uk*, *lūg* – *lūk*, *tr̂g* – *tr̂k*, *nēg* – *nēk*.
 f) Za suglasnik *z*: *gāz* – *gās*.
 g) Za suglasnik *ž*: *strîjež* – *strîješ*³, – *dr̂obīž* – *dr̂obīs*, *sit̂nīž* – *sit̂nīs*.

Iz navedene statistike vidimo da ima znatno više jednosložnih (34) nego višesložnih minimalnih parova (3). Prema našem brojanju u tom rječniku ima 8 041 reč koja se završava na konsonant koji može da se kontrastira u zvučnosti, tj. na *b*, *p*, *d*, *t*, *đ*, *ć*, *dž*, *č*, *g*, *k*, *z*, *s*, *ž*, *š*. Od toga broja 641 (8,47 o/o) jednosložne su reči. Procenat jednosložnih minimalnih parova iznosi 91 o/o, a taj broj daleko premaša slučajnu verovatnoću od 8,47 o/o. To znači da nadmoćan broj jednosložnih minimalnih parova ne može biti neka slučajnost. Takođe je značajno da se u tom rečniku ne javlja nijedan višesložan minimalni par bez dužine na krajnjem slogu. Ovi rezultati potvrđuju predviđanja koja se mogu izvesti iz našeg stava o raspodeli krajnjih zvučnih suglasnika.

S a ž e t a k

Stanimir Rakić, Pedagoška akademija – Beograd.

UDK 801.442:801.42:808.61/62, izvorni znanstveni članak, primljen za tisak 22. rujna 1986.

Using the statistics of words with consonantal ending in Deanović i Jernej (1982), the author shows that the number of monosyllabic minimal pairs contrasting in voicing of the final consonant greatly exceeds the number of polysyllabic pairs of the same type. The monosyllabic minimal pairs make up 91% of all minimal pairs, while their share in all words with consonantal ending is only 8,47%. This result confirms the prediction which could be derived from our statement about the distribution of final voiced consonants in Rakić (1985).

3 Računam reči *cîjed* i *cîjeć* kao jednosložne prihvatajući Brozovićevo tumačenje grupe *ije* kao diftonga. Usp. D. Brozović, *O alofonnoj problematici u hrvatskoj ortoepiji*, Radovi FF u Zadru, Zadar, 1972, str. 5–24.